

HINIS (ERZURUM GÜNEYDOĞUSU) DOLAYLARININ BAZI STRATİGRAFİK VE TEKTONİK ÖZELLİKLERİ

Some stratigraphic and tectonic characteristics of the area around Hınıs (south-east of Erzurum)

Ali YILMAZ*, Niyazi TARHAM*, İsmail TERLEMEZ*, Şükrü UYSAL*,
* Maden Tetkik ve Arama Genel Müdürlüğü. ANKARA

İnceleme alanı, Erzurum güneydoğusunda Hınıs - Tekman ve Karayazı arasında yer almaktadır. Yapılan çalışmada yörenin temel jeoloji özelliklerinin incelenmesi amaçlanmıştır.

İnceleme alanında en alt düzey, alttan üste doğru gnays, amfibolit, şist ve mermer aralanmasından meydana gelen birimlerden oluşmaktadır. İç Anadolu Masifler'ine bazı benzerlikler gösteren, bu metamorfite, ofiyolitli karmaşık yaygısının altında' tektonik bir pencere biçiminde yüzeylenmiştir. Ofiyolitli karmaşık genellikle diyabaz, gabro ve yer yer serpantinitle peridotitten oluşmaktadır. Asidik sokulmalar ise metamorfite ve karmaşığı beraber, kesmiştir.

Yukarıda belirtilen temel kayaların üzerine uyum sızlukla gelen Maestrihtiyen - Pliyosen yaş aralığında oluşan tortul örtü, genellikle düzenli ve birbirini izleyen transgresif ve regresif dizilerden oluşmaktadır. İnceleme alanı, Orta?-Üst Miyosen sırasında oluşmaya başlayan son regresif istifin gelişimine koşut olarak tümüyle kara haline gelmiştir.

Tortul örtünün Oligosen yaşlı düzeylerinde ince andezitik ara katkılar, Pliyosen-Pliyosen istifine ise ilkin dasit-andezit arası bileşimde volkanitler, sonra ise sıra ile andezitik bazalt ve bazaltik piroklastikler ve lavlar oluşmuştur.

İnceleme alanında yukarıda belirtilen Maestrihtiyen öncesi yaşta olan bindirmeden başka, Eosen sonu yaşta olan bindirmeler de saptanmıştır. Bu yapılar boyunca, ofiyolitli karmaşık güneyindeki Eosen kayalarına bindirmiştir. Miyosen sonu ve sonrasında gelişen sıkışma olaylarının ürünü olarak yaklaşık doğu-batı uzanımlı kıvrım ve bindirmelerin yamsıra kuzeybatı-güneydoğu doğrultulu sağ yanal atımlı ve güneybatı-kuzeydoğu doğrultulu sol yanal atımlı koşut verev fay kuşakları oluşmuştur.

The studied area is situated between Hınıs - Tekman and Karayazı, south-east of Erzurum, in the study, the aim was to examine main geologic characteristics of the area.

The lowermost level of the studied area is composed of transitional units, which have gneiss, amphibolite, shist and marble alternations from the bottom toward the upper part. These metamorphics which show some similarities to the Central Anatolian Massifs, are exposed from beneath the ophiolitic complex sheet, as a tectonic window. The ophiolitic complex is generally composed of diabase, gabbro and in places, serpentine and peridotite. Acidic intrusions cut the metamorphics and the complex together.

The Maastrichtian-Pliocene sedimentary cover, overlies the basic rocks unconformably as indicated above, is made up of regular and successive sequences which are transgressive and regressive. Studied area become a piece of land as a whole, as being parallel to the developments of the last regressive sequence which began to form during Middle?-Upper Miocene.

There are andesitic intercalations in the Oligocene levels of sedimentary cover and first, the volcanics between dacite and andesite in composition then, in turn, andesitic basalt and basaltic pyroclastics and lavas took place in the Miocene-Pliocene sequence.

Except for the overthrust which is of Pre-Maastrichtian age as indicated above, some other overthrusts indicating late Eocene age were also defined. Along these structure, ophiolitic complex is observed thrust over the Eocene rocks which is situated south of the complex. As being the product of compression which occurred at the end and later of Miocene age, parallel and oblique fault belts which are right lateral slip in the direction of northwest - southeast and left lateral slip in the direction of south\west - northeast have developed as well as folds and overthrusts approximately in the east-west direction.